

Zöld kilábalás a COVID-járványból – Beszámoló a 2020 októberében online megtartott Nemzetközi Zöld Pénzügyi Konferenciáról*

Ritter Renátó

A COVID19-járvány a szabályozókat és a gazdasági szereplőket egyaránt nehéz helyzetbe hozta. A gazdaság növekedésből mélyrepülésbe, majd egy elnyúló kilábalási pályára állt át, a hatóságoknak egyszerre kell fókuszálni a gazdaság helyreállítására, az inflációs célkitűzés elérésére, a foglalkoztatottság növelésére. Mindezek mellett jogos félelem a klímacélok iránti törekvések háttérbe szorulása. Ígéretes, hogy a döntéshozók hamar felismerték, hogy a járvány miatti gazdasági leállást nem csak elszenvedhetjük, hanem ki is használhatjuk, és az újraindítás lehet zöld, a klímacélok elérését támogató törekvések előtérbe helyezésével. Az MNB és az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) által szervezett, a járvány miatt online megtartott nemzetközi zöld pénzügyi konferencia a zöld újraindítás lehetőségét, potenciális eszközeit három szekcióban tárgyalta meg rangos hazai és külföldi előadók részvételével.

A környezeti fenntarthatóság fontossága a COVID fényében

A COVID19-járvány miatti globális gazdasági visszaesés mértékét a mai napig nem sikerült teljes egészében számszerűsíteni, azonban egy másik, hasonlóan globális mértékben körvonalazódó problémáról, a nem kezelt klímakockázatok gazdasági, társadalmi, környezeti, és egyéni életünkre gyakorolt hatásairól egyre több elemzés és információ áll rendelkezésre – nyitotta meg az eseményt *Kandrács Csaba*, a Magyar Nemzeti Bank (MNB) pénzügyi szervezetek felügyeletéért és fogyasztóvédelemért felelős alelnöke. Az alelnök a cselekvés fontosságát hangsúlyozta: ennek jegyében az MNB Környezeti stratégiájában célul tűzte ki kibocsátásának lépcsős rendszerben történő csökkentését, melynek alapján 5 év alatt 80 százalékkal kisebb karbonkibocsátást kell elérnünk. A fennmaradó kibocsátást az MNB a pozitív tapasztalatokra alapozva 2020-tól kezdve továbbra is élőhely-helyreállítási projektekkel ellentételezi.

* A jelen kiadványban megjelenő írások a szerzők nézeteit tartalmazzák, ami nem feltétlenül egyezik a Magyar Nemzeti Bank hivatalos álláspontjával.

Ritter Renátó a Magyar Nemzeti Bank junior elemzője. E-mail: rittterr@mnbb.hu

Áder János, Magyarország köztársasági elnöke, a konferencia fővédnöke felhívta a figyelmet a személetváltás és együttműködés fontosságára. A klímaváltozásból származó hatásokat előbb-utóbb egyéni, ennek elmaradása esetén pedig társadalmi szinten kell megfizetnünk. Az államfő rámutatott: a döntéshozóknak fel kell ismerniük, hogy a természeti tőkét is számszerűsíteni szükséges, hogy az olyan, egyébként felbecsülhetetlen értékkel bíró erőforrásokkal, mint a tiszta oxigén, a termékeny talaj, vagy az emberi és ipari felhasználásra alkalmas tiszta ivóvíz, fenntarthatóan tudjunk gazdálkodni.

Pavan Sukhdev, a WWF International elnöke ismertette, miért szükséges a korábban említett személetváltás. A földtörténet jelenlegi kora, a holocén, korábban nem tapasztalt, gyors fejlődésre adott lehetőséget, biztonságos, kiszámítható környezetet teremtve az emberi civilizáció számára (gondolhatunk itt a kiszámítható évszakváltozásokra, egyenlően eloszló csapadékmennyiségre, a biodiverzitásnak köszönhető tápanyagellátás-stabilitásra). A rohamos fejlődés pozitív eredményei mellett azonban elértük bolygónk fizikai korlátait is, ami aláássa azt a biztonságos alapot, amely megteremtette a lehetőséget a felemelkedésre. Az ember és természet közötti harmónia hiánya magával hozta egyre több betegség elterjedését, sőt egy évtizedek óta nem tapasztalt világjárványt is. Ez utóbbi olyan mély hatással van mindannyiunk életére, amely talán elég lesz ahhoz, hogy gazdaságunk és magánéletünk visszarendeződése közben figyelembe vegyük azt, amire mindkettőt alapozzuk: a minket körülvevő környezetet.

Klíma- és környezeti kockázatok felmérése és kezelése

Az EBRD ügyvezető igazgatója, *Mattia Romani* szerint privát befektetéseket erősítő szabályozói reformokra van szükség egy versenyző, jól szabályozott, mindenki számára elérhető, más rendszerekkel integrált, ellenálló és mindenekelőtt zöld piacgazdaság megteremtéséhez. A központi bankok prudenciális eszköztárának kezelnie kell a klímaváltozás miatti exponenciális eszközátárazódásokat. A párizsi klímacélok már a meglévő technológiával elérhetőek, az egyes országok eddig tett vállalásai azonban ennek sikerességéhez nem elegendők, további lépések szükségesek. Megfontolandó *Romani* zárógondolata, miszerint csak a „nem hagyunk senkit hátra” elv érvényesülésével lehetséges az időben való karbonsemleges átállás megvalósulása.

Ma Jun, a People’s Bank of China elnöki főtanácsadója előadásában ismertette a kínai zöld keretrendszer pilléreit, melyek legfontosabb eleme a zöld tevékenységek azonosításához használt taxonómia. Hasonlóan az Európai Bizottság taxonómiájához¹, ennek is legfőbb célja meghatározni, mely tevékenységek tekinthetők fenntarthatónak, így szabva gátat a „greenwashing” elterjedésének. Kína három

¹ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance/eu-taxonomy-sustainable-activities_en

különböző taxonómiát hozott létre, egyet a hitelezésre, egyet a zöldkötvényekre, egyet pedig a zöldprojektekre.

Jo Paisley, a GARP Risk Institute társelnöke a pénzügyi intézmények klímakockázati kitettségeit ismertette. Míg a következő öt évben az intézmények inkább a lehetőségeket látják a klímaváltozásban, addig hosszabb távon a negatív hatások kerülnek előtérbe. A kockázatok számszerűsítése szempontjából az intézmények elenyésző része tartja megfelelőnek a klímakockázatok beárazottságát, ami komoly problémát jelenthet ezek materializálódásakor. A klímaváltozás hatásait nemcsak lokálisan, de globálisan számszerűsítő modellek eredményeinek összehasonlíthatósága érdekében szükséges egy közös keretrendszer kidolgozása.

Linda Zeilina, az International Sustainable Finance Centre vezérigazgatója a panelbeszélgetés során a mostani szituációt egy, a jövőben lehetséges, a klímaváltozás miatt előálló Minsky-pillanathoz hasonlította, ahol a szabályozó szervezeteknek nem szokványos lépéseket kell tenniük a gazdaság védelme érdekében.

A WWF Magyarország igazgatója, *Sipos Katalin* arra világított rá, hogy milyen haszonnal járhat egy élőhely-helyreállító projekt finanszírozása, kiemelve, hogy a karbonlábnyom ellentételezési projekteknél első lépésben mindig célravezetőbb kibocsátásunk csökkentése. A klímaváltozás mellett vészhelyzetet teremt a világ természeti tőkéjének csökkenése, amelyre közvetlenül pozitív hatással lehetnek az élőhely-helyreállítási projektek.

Zöld újraindítási lehetőségek

A klímaváltozásból eredő átállási kockázatok hatásait nem hagyhatja figyelmen kívül egyetlen központi bank sem – jelentette ki *Kandrács Csaba*, az MNB alelnöke a második szekcióban tartott prezentációjában. Ennek számszerűsítésére az MNB, együttműködve az NGFS²-sel, olyan klímastressztesztet kíván kidolgozni, amely három scenárió alapján méri fel a gazdaság sérülékenységét. Az alelnök ismertette, hogy az MNB 2020-ban egyedülálló módon olyan zöld tőkekövetelmény-kedvezményt vezetett be a bankok számára, mellyel reményei szerint a hitelezésen keresztül ösztönözni tudja az alacsony energiahatékonyságú magyar épületállomány felújítási ütemét. Cél továbbá a magyar zöld pénzügyi termékek piacának fejlesztése és a fenntartható kockázatkezelés gondolatának előtérbe helyezése az intézmények körében.

Sean Kidney, a Climate Bond Initiative vezérigazgatója kiemelte, hogy szembe kell néznünk a klímaváltozásból eredő negatív hatásokkal, de nem csak az evidensekkel (például extrém időjárási események), hanem akár a Covid19-hez hasonló pandé-

² Network of Central Banks and Supervisors for Greening the Financial System

miák gyakoribbá válásával. Szerencsére a világban akkora tőke került felhalmozásra, melynek átcsoportosítása a fenntartható projektek finanszírozására már önmagában elegendő lenne a klímasemleges átállás megvalósítására. A feladat már csak az ehhez szükséges zöld pénzügyi eszközök biztosítása – például zöldkötvények formájában.

Az energiaszektor képviselőjében az IRENA³ országkapcsolatokért felelős igazgatója, *Gurbuz Gonul* ismertette a 161 tagországgal rendelkező nemzetközi szervezet programját, melynek fő célja a megújuló energiára való átállás elősegítése. Az IRENA számításai szerint a 2021–2023 közötti időszakban évi 2 billió USD beruházásnak kell megvalósulnia az energiaszektorban a Párizsi Megállapodásba foglalt klímacélok eléréséhez. A beruházások több mint felét az energiahatékonyság javítására kell fordítani, míg a második legnagyobb finanszírozást igénylő terület a megújuló energiatermelés felfuttatása.

Zöldkötvények Közép-Európában

Jacek Kubas, az EBRD igazgatója a zöldkötvények három jellemzőjének bemutatásával nyitotta meg a panel négy résztvevővel zajló kerekasztal-beszélgetését: figyelemfelhívás, cselekvés, elszámoltathatóság. A még gyerekcipőben járó (nem szuverén) zöldkötvény-kibocsátások katalizálására a magyarországi szabályozó szervek az EBRD-vel együttműködve fenntartható tőkepiaci stratégiát dolgoznak ki. *Flavia Micilotta*, a luxemburgi Deloitte partnere szerint az átállást eddig finanszírozó állami támogatásokat mindenki számára elérhető, piaci eszközökkel kell felváltani, lehetőséget biztosítva erre mind a finanszírozói, mind a kibocsátói oldalon. *Christian Zima*, a Raiffeisen Capital Management szenior alapkezelője szerint a zöldkötvényeket jelentős túlkereslet jellemzi, kibocsátásuk pedig egyszerűbb, mint gondolnánk. *Gregor Lojk*, a szlovén GEN-I Group pénzügyi vezetője Szlovénia első zöldkötvény-kibocsátójaként a piaci tapasztalat teljes hiányáról számolt be. Egyedül a vonatkozó nemzetközi sztenderd, a Green Bond Principles kínált kiindulási alapot. Az elvek által megkövetelt transzparencia és elszámoltathatóság lehetőségként való értelmezése a befektetők bizalmának elnyerését eredményezte, ami zöld utat adott a sikeres kibocsátáshoz.

Ma már talán kezd széles körben elfogadottá válni, hogy az éghajlatváltozás, valamint az abból fakadó gazdasági hatások akár szabályozóként, akár piaci szereplőként, de magánemberként is megkerülhetetlenek, valamint az is, hogy az előzőekben felvázolt törekvések, azok sikeres megvalósítása mindannyiunk közös érdeke, és ezen belül a pénzügyi szektor felelőssége is, a COVID-járvány „árnyékában” is. A konferencia mindezekhez a zöld-fordulathoz szükséges pénzügyi megoldások,

³ International Renewable Energy Agency

pénzügyi szabályozói intézkedések bemutatásával, megvitatásával járult hozzá – olyan üzenetekkel, melyeket a hazai és külföldi szereplők a következő hónapokban egyaránt kamatoztathatnak.

A konferencia prezentációi a <https://www.mnb.hu/greenfinance/esemenyek> linken érhetők el. A teljes konferencia visszaneézhető az MNB Youtube-csatornáján.